

20072- DRET COMUNITARI DE LA LLIURE CIRCULACIÓ

Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona
Curs 2005/2006

Tema 1: Introducció

1. Els objectius de les Comunitats Europees. El mercat interior, la política de competència, la política comercial comú i la Unió Econòmica i Monetària.
2. Les competències comunitàries. Els actes normatius. Les institucions. La Comissió, el Tribunal de Justícia i la protecció dels drets dels particulars.

PART I: LES LLIBERTATS DE CIRCULACIÓ

Tema 2: La lliure circulació de mercaderies (I)

1. Qüestions generals sobre lliure circulació: concepte de comerç “intracomunitari”: condicions de vinculació amb la Comunitat Europea i afectació del comerç entre Estats membres. L’extensió del règim de lliure circulació als països de l’AELC: el Tractat sobre l’Espai Econòmic Europeu (EEE).
2. Conceptes previs: la Comunitat Europea com a unió duanera. Concepte de mercaderia i de mercaderia comunitària. Possibles obstacles (pecuniaris i no pecuniaris) al comerç intracomunitari.
3. Els drets de duana i les exaccions d’efecte equivalent: concepte de dret de duana. Concepte de exacció d’efecte equivalent. Taxes excloses. Les exaccions exigides per l’entrada a una part del territori d’un Estat.
4. Els tributs discriminatoris i els tributs protectors de la producció nacional: concepte i condicions.
5. Remeis front als obstacles pecuniaris contraris al Dret comunitari: la restitució de les quantitats indegudament pagades; el rescabament de danys i perjudicis.

Tema 3: La lliure circulació de mercaderies (II)

1. La prohibició de restriccions quantitatives i mesures d’efecte equivalent: concepte de restricció quantitativa o contingent. Concepte de mesura d’efecte equivalent a una restricció quantitativa. Tipus de mesures d’efecte equivalent: discriminatòries i no discriminatòries.
2. Els límits a la noció de mesura d’efecte equivalent: la teoria de les “exigències imperatives” i el reconeixement mutu; la jurisprudència sobre les “modalitats de venda”. Les excepcions de l’article 30 TCE. Les mesures d’efecte equivalent aplicables a les exportacions.
3. Altres instruments per combatre els obstacles al comerç: l’harmonització de legislacions. La prevenció de nous obstacles: en particular, la Directiva 98/34 (antiga 83/189) i la Decisió 3052/1995. La Directiva 2001/95, sobre seguretat general dels productes.

Tema 4: La lliure circulació de persones

1. Introducció i qüestions generals: distinció entre les diferents categories i legislació aplicable. Implicacions del Tractat de l'Espai Econòmic Europeu (EEE). L'extensió del dret de lliure circulació als ciutadans econòmicament inactius. La ciutadania de la Unió Europea.
2. La “comunitarització” del règim jurídic dels estrangers no comunitaris: el nou Títol IV del TCE i els actes de Dret derivat adoptats sobre la base del Títol IV.
3. El règim d'entrada i residència dels ciutadans de la UE: beneficiaris, normes generals i excepcions. El RD 178/2003, de 14 de febrer de 2003 i la Directiva 2004/38, de 29 d'abril de 2004.
4. La lliure circulació de treballadors: concepte de “treballador” als efectes del Dret comunitari. Condicions d'aplicació de les disposicions sobre treballadors. Drets compresos. L'accés a la funció pública.

Tema 5: El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis

1. Conceptes bàsics. Diferència entre el dret d'establiment (art. 43 TCE) i la lliure prestació de serveis (art. 49 TCE). Activitats cobertes. Els beneficiaris d'aquests drets: especial referència a les persones jurídiques.
2. Etapes en la realització dels drets d'establiment i prestació de serveis: de la prohibició de mesures discriminatòries a la prohibició de mesures que, encara que no siguin discriminatòries, resultin injustificades. Els límits justificats per motius d'interès general i la introducció del reconeixement mutu en l'àmbit de l'establiment i dels serveis.
3. Exemples de legislació sectorial: consideració especial de l'exercici de les professions liberals. El reconeixement de títols: del reconeixement sectorial al reconeixement general.
4. Especial consideració dels desplaçaments de treballadors produïts en el marc d'una operació de prestació de serveis.
5. Altres sectors: el sector financer i el sector dels serveis de la societat de la informació.

Tema 6: La lliure circulació de capitals i mitjans de pagament:

1. Concepte de moviment de capital i de pagament als efectes del Dret comunitari.
2. Evolució històrica del tractament dels moviments de capital en Dret comunitari: els articles 57 a 63 del TCE de 1957; les Directives de liberalització parcial; la Directiva 88/361, de 24 de juny de 1988; el Tractat de la Unió Europea.
3. El sistema espanyol: la legislació espanyola sobre transaccions exteriors (Llei 19/2003, de 4 de juliol): llibertat de transaccions exteriors, condicions i límits. Les mesures de prevenció del blanqueig de capitals: la Llei 19/1993, de 28 de desembre. Les inversions estrangeres a Espanya i les espanyoles a l'estranger (RD 664/1999, de 23 d'abril).

PART II: LA POLÍTICA COMUNITÀRIA DE COMPETÈNCIA

Tema 7: Introducció i conceptes fonamentals

1. Objectius i destinataris del Dret comunitari de la competència.
2. Concepte d'empresa als efectes del Dret de la competència. Concepte de “mercat rellevant”.
3. Les fonts del Dret comunitari de la competència.
4. L'àmbit d'aplicació territorial del Dret comunitari de la competència.
5. Relació entre el Dret comunitari de la competència i els Drets de la competència dels Estats membres: l'afectació del comerç entre Estats membres com a criteri determinant.

Tema 8: Les conductes prohibides.

1. Els acords entre empreses restrictius de la competència o pactes col·lusoris (art. 81 TCE): acords, decisions d'associacions d'empreses i pràctiques concertades. Exemples d'acords restrictius de competència. El règim d'exempcions de l'art. 81.3 TCE.
2. L'abús de posició dominant (art. 82 TCE): concepte de posició dominant. Concepte d'abús i exemples.
3. L'aplicació dels articles 81 i 82 TCE: referència als aspectes bàsics del nou Reglament d'aplicació (Reglament de procediment 1/2003, de 16 de desembre de 2002).
4. El control d'operacions de concentració (Reglament 139/2004, de 20 de gener de 2004): concentracions de dimensió comunitària; criteris per autoritzar una operació de concentració; normes de procediment.
5. El control dels ajuts dels Estats a les empreses: concepte d'ajut. La notificació dels projectes d'ajut a la Comissió Europea i el procediment de control. L'obligació de restituir / recuperar els ajuts il·legalment atorgats.

BIBLIOGRAFIA

Abellán Honrubia, V. i Vilà Costa, B., *Lecciones de Derecho comunitario europeo*, Barcelona, Ariel, 2005.

López Escudero, M. i altres, *Derecho comunitario material*, Madrid, McGraw Hill, 2000.

Illescas Ortiz, R. i altres, *Derecho comunitario económico*, vol. I, Madrid, Colex, 2001.

Calvo Caravaca, A.-L. i Carrascosa González, J., *Mercado único y libre competencia en la Unión Europea*, Madrid, Colex, 2003.

Baquero Cruz, J., *Entre competencia y libre circulación: el Derecho constitucional económico de la Comunidad Europea*, Madrid, Civitas, 2002.

Pérez de las Heras, B., *El mercado interior europeo. Las libertades económicas comunitarias: mercancías, personas servicios y capitales*, Bilbao, Universitat de

Deusto, 2004.

Gardeñes Santiago, M., *La aplicación de la regla de reconocimiento mutuo y su incidencia en el comercio de mercancías y servicios en el ámbito comunitario e internacional*, Madrid, Eurolex, 1999.

Walbroeck, M. i Frigani, A., *Derecho europeo de la competencia*, 2 vols., Barcelona, Bosch, 1998.

Beneyto Pérez, J. M^a (dir.), *Tratado de Derecho de la competencia: Unión Europea y España*, Barcelona, Bosch, 2005, 4 volums.

Ortiz Blanco, L. i Pascual Sequeros, A., *Derecho de la competencia europeo y español: curso de iniciación*, Madrid, Dykinson, 1999 a 2004, 6 volums.

Escudero, A. i altres, *Apuntes de Derecho de la competencia comunitario y español*, Madrid, Dykinson/Universidad Rey Juan Carlos, 2002.

REVISTES

Revista de Derecho Comunitario Europeo (anteriorment *Revista de Instituciones Europeas*)

Revista Española de Derecho Europeo

Revista General de Derecho Europeo (portal jurídic “iustel”, a <http://www.iustel.com>)

Revista Jurídica La Ley (suplement “Unión Europea”, d’aparició mensual)

Gaceta Jurídica de la Unión Europea y de la Competencia

Cuadernos Europeos de Deusto

Noticias de la Unión Europea

Unión Europea Aranzadi

SELECCIÓ DE PLANES WEB D’INTERÈS

Unió Europea: <http://www.eu.int/>

Tribunal de Justícia de la Unió Europea: <http://www.curia.eu.int/>

Plana de la Unió Europea sobre el mercat interior europeu: http://www.eu.int/pol/singl/index_es.htm

Plana de la Unió Europea sobre la política comunitària de competència:
http://www.eu.int/pol/comp/index_es.htm